

Torr om fötterna

Blöta fötter är en del av jägarens verklighet, oavsett val av skodon. Som alla vet börjar nästa jakt dag bäst med torra skor, så många jägare investerar i en skotork. Vi har testat sju alternativ som arbetar med olika tekniska lösningar.

Svenska fjäll, skogar och fjäll kan vara mer eller mindre fuktig. I slutet av en lång jakt dag kan ofta detsamma sägas om kängor eller stövlar. Regn, blöt vegetation, fotsvett och vadande i vattendrag där skaften inte alltid räcker till, ger skodon i alla material en hård utmaning. Inte minst kängor håller

bättre om de får torka mellan användningarna. Fötterna mår också bra av att få börja nästa jakt dag torra. Men det räcker långt ifrån alltid att bara ställa skorna i hallen på kvällen och hoppas att rumstemperaturen ska göra jobbet. Ett par riktigt blöta membrankängor kan behöva fem–sex dagar för att torka om de bara lämnas på golvet i hallen. Man kan förstås experimentera

eller tillgripa gamla husmorsknep. Tidningspapper nedstoppat i skorna kan dra ut en del fukt. Står skorna på ett element eller intill en kamin torkar de ganska snabbt, men samtidigt är risken överhängande att värmen skadar materialet. För att inte tala om den gamla värmeljusmetoden. Moderna skotorkar är en långt bättre lösning. De kan i regel torka dina skodon i tid för nästa

jakt dag, de arbetar med rimliga temperaturer och jämfört med priserna på kängor och stövlar är de rätt så billiga.

Olika tekniska lösningar

Vi har testat sju olika modeller. Det finns långt fler på marknaden, men de här representerar olika tekniska lösningar på problemet med skotorkning och flera av dem marknadsförs mot jägare.

Svensk Jakt har testat sju olika skotorkar.

Skillnaden i prestanda är stor. Vissa torkar klarar en genomblöt membrankänga på kort tid, andra är mest lämpade för lätt fuktiga skodon. Men de mest effektiva är också bullrigast och fyller rummet med en tydlig doft av skotorkning. De som arbetar med lägre effekt är däremot tysta, diskreta och oftast billiga. De har sin plats, och i ett hushåll med olika slags skor i varierande

grad av fuktmettnad kan två olika torkar vara något att överväga.

Ökar livslängden

Det krävs nämligen inte så väldigt mycket god vilja för att klassa skotorkar som investeringar. Inte bara för att fötterna uppskattar torra skor, utan också för att torkning mellan användningar kan öka livslängden på dina dyra skodon. «

SÅ GJORDES TESTET

Beskrivning

Här sammanfattas hur torken arbetar, om den klarar ett eller två par skor, om den drivs med el, ska väggmonteras och om den förutom torkning har några ytterligare finesser. Det mesta under denna punkt redovisas utan poängsättning, men fungerar torken utan el ger det **1p**. UV-strålning mot bakterier kan också ge **1p**.

Beskrivning maximalt 2p.

Inställningar

Temperatur, fläkt, timer. Om torken arbetar med en temperatur som är skonsam mot läderkängor ger detta **3p**. Om den har ytterligare temperaturlägen eller egen temperaturreglering ger det **1p** per läge eller funktion. **Temperatur max 5p.**

Att torken använder fläkt har inte poängsatts. Är fläkt mer effektivt ger det ändå poäng i momentet praktisk torkning. Men om en tork med fläkt har flera lägen för fläkthastighet är det en fördel och ger **1p**.

En timer kan skona redan torra skor från timmar av fortsatt torkning. Det är dessutom då de tenderar att bli allra varmaste. En timer som ger valmöjligheter i spannet upp till tre timmar får **1p**, större tidsspann får **2p**.

Inställningar maximalt 8p.

Ljudnivå

Ljudnivå bedöms relativt övriga skotorkar i testet. Eftersom den som prioriterar lågt buller troligen väljer tystaste fläkkläget, bedöms ljudnivån på en tork med flera fläkklägen i tystaste läget. Helt tyst funktion kan få **5p**.

Ljudnivå maximalt 5p.

Torkning

Förmåga att torka stövlar och kängor, gärna snabbt men utan att hetta upp skon alltför mycket.

Torkningen har testats dels med gummistövel med polyesterfoder, dels med en läderkänga med membran och foder. Skodonen fylldes med ljummet vatten och fick stå ett par minuter innan de tömdes och fick rinna ur i några minuter. Kängornas utsida blöttes också med ljummet vatten.

Skodonen kontrollerades inledningsvis var 30:e minut.

Efter några timmar användes entimmesintervall och vid några långa torkningspass fick det gå flera timmar mellan de sista kontrollerna. Torkningen bedömdes vara färdig när skornas insida

kändes torr, bedömt med handen.

Några torkar har flera inställningsmöjligheter. De har testats två gånger, en gång med den mest skonsamma inställningen på värme och/eller långsammast fläkt, samt en gång med maximal torkning. Har torken haft fyra utblås har då två satts i vardera skon. Den enda tork som hade tre temperaturlägen testades dock bara på mellantemperatur vid maxtestet, eftersom vi ville fokusera på skonsamma torkningar. Poängen sattes utifrån resultatet vid maximal tork-effekt, men resultaten vid skonsam torkning noteras för kännedom.

De snabbaste torkarna hade en blöt stövel torr inom en timme. De långsammaste behövde mer än 15 timmar. Den snabbaste torken klarade en känga på 1,5 timmar, medan andra försök avbröts då den ännu inte var torr efter 18 timmar eller mer.

Skillnaderna är alltså stora. Poängen varierar också friskt. Men även de lägprensterande torkarna kan vara till god nytta för vanliga skor eller fuktiga jaktstövlar. De löser bara inte problemet när skon du ska använda nästa jakttag är drypande våt.

Poäng enligt följande:

Torr känga inom en timme ger

12p. Varje påbörjad timme kostar en poäng.

Torr stövel inom en timme ger

12p. Varje påbörjad timme kostar en poäng. **Torktiden kan alltså ge 24p.**

Skonsam temperatur är också en faktor. Läderkängor ska inte torkas med hög värme, och även gummit i gummistövlar mår bättre av att inte hettas upp kraftigt. En siffra som nämns för läderkängor är maximalt 40 grader, så vi har valt att sätta 35 grader som högsta temperatur för maxpoäng i temperaturmomentet.

Skornas temperatur mättes på tåns ovansida med lasermätare. Det gjordes vid varje fuktkontroll. Över lag steg temperaturerna en aning då torkningen var klar. I de fall tork-effekten poängsattes vid test på hög effekt poängsattes även temperaturen vid samma effekt.

Om skon torkade utan att bli varmare än 35 grader på utsidan, vid tårns ovansida, ger detta **3p**. Om temperaturen blev 36-40 grader ger det **2p**, 41-45 grader **1p**. Tanken var att 46 grader eller mer skulle ge **0p**, men ingen sko blev så varm. Poäng har satts för både känga och stövel, så **torktemperatur kan ge 6p.**

Torkning maximalt 30p.

**MAXIMAL
TOTALPOÄNG 45.**

Rubicson Skotork

Genzo skotork UV-Dry

Drysure Ultimate Shoe Dryer

Therm-ic Dryer Skotork

	Rubicson Skotork	Genzo skotork UV-Dry	Drysure Ultimate Shoe Dryer	Therm-ic Dryer Skotork
Riktpris	249 kronor.	249 kronor.	429 kronor.	779 kronor.
Beskrivning	Elvärmestork som sätts ner i skon. Ej avsedd för skor så våta att de droppar. Ansluts till 220V-uttag. 6W. Överhettningsskydd.	Elvärmestork som sätts ner i skon. Avger UV-ljus som kan döda bakterier och minska risken för dålig lukt, 1p . Ansluts till 220V-uttag. 8W. Överhettningsskydd.	Skotork vars funktion bygger på ett material som drar åt sig fukt ur skon. Inför användning torkas påsarna med materialet i ugn 100 grader i ett par timmar, alternativt på ett element eller i solljus, men det krävs ingen el för driften, 1p . De förvaras i en lufttät plastpåse tills de ska användas. Sätts ner i skon. Vikt för ett torrt par skotorkar i påse: 1210 gram.	Varmluftstork med två cirka 38-46 centimeter långa teleskopiska rör. En rördel ska kunna avlägsnas för ännu kortare rör, men det verkade kräva sådan kraft att något skulle kunna gå sönder, så just det försöket ställdes in. Kan ställas ner i stående stövlar eller kängor. Ansluts till 220V-uttag. Överhettningsskydd.
Inställning	Ett värmeläge, ger måttliga temperaturer, 3p . Arbetar inte med fläkt eller annat som kan regleras. Saknar timer.	Ett värmeläge, men automatisk temperaturreglering för jämn temperatur genom torkningen, 4p . Arbetar inte med fläkt eller annat som kan regleras. Saknar timer.	Skotorken arbetar utan inställningar, men får poängen för skonsam grundtemperatur, 3p .	Ett effektläge som ger måttliga temperaturer, 3p . Ett fläktläge, ingen timer.
Ljudnivå	Torken arbetar helt tyst.	Torken arbetar helt tyst.	Tyst.	Fläktljud, men klart lägst ljudnivå av varmluftstorkarna.
Torkning	Skotorken har inga inställningar och har alltså bara testats i ett läge. Den kämpar med riktigt blöta skor och behövde mer än 15 timmar för stöveln, 0p . Testet på kängan avbröts efter ett dygn utan att den var helt torr, 0p . Kängan blev som varmast 31 grader, 3p , och stöveln som varmast 28 grader, 2p .	Skotorken har inga inställningar och har alltså bara testats i ett läge. Den kämpar med riktigt blöta skor och behövde mer än 15 timmar för stöveln, 0p . Testet på kängan avbröts efter ett dygn utan att den var helt torr, 0p . Kängan blev som varmast 28 grader, 3p , och stöveln som varmast 37 grader, 2p .	Skotorken har inga inställningar och har alltså bara testats i ett läge. Den tillhör testets långsammare torkar, men matchar de fläktlösa. Den behövde elva timmar för stöveln, 2p . Testet på kängan avbröts då den fortfarande var fuktigt efter 18 timmar, 0p . Både känga och stövel höll sig förstås vid rumstemperatur, 3+3p .	Skotorken har inga inställningar och har alltså bara testats i ett läge. Stöveln var torr på tre timmar, 10p , och kängan var torr på sex timmar, 7p . Kängan blev som varmast 26 grader, 3p , och stöveln som varmast 31 grader, 3p .
Omdöme	Detta är mer en tork för vanliga fuktiga skor än för blöta jaktkängor. Men den torkar tyst och diskret så har man tid fungerar det. Att kängan blev varmare än stöveln berodde antagligen på värmeelementets placering, även om jag försökte sätta det längst fram.	Snarare en tork för fuktiga skor än för riktigt blöta kängor. Men den torkar tyst och diskret så har man tid fungerar det. UV-ljuset bör kunna ha en effekt på bakterier och därmed lukt.	En tork som fungerar utan ström är intressant i tält och stugor utan el. Den är visserligen inte väldigt effektiv, men slog de andra fläktlösa alternativen på stövel-torkning. Kängan var inte torr i tid för poäng, men torkade inom två dygn. Tältjägaren bör notera vikten och behovet av torkning mellan användningarna.	Torkar tystast av torkarna med fläkt, men också långsammast. På det stora hela ändå en enkel och relativt effektiv tork som tar ett par skor åt gången.

Adax Skotork ST12T

Alpenheat Dry4 AD1 med förlängningsrör

Hedgehog Octopus

Riktpris	449 kronor.	1595 kronor, förlängningsrör AC35 550 kronor.	1590 kronor.
Beskrivning	Varmluftstork med fyra cirka 60 centimeter långa slangar som kan användas väggmonterad eller liggande på plan yta. Ansluts till 220V-uttag. 300W. Överhettningsskydd.	Varmluftstork med fyra cirka 20 centimeter långa stående tuber, varav två utrustats med förlängningsrör AC35 FireTube till cirka 45 centimeter. Står på golvet. Ansluts till 220V-uttag. 220W.	Varmluftstork med fyra slangar utdragbara från 30 till 80 centimeter. Sätts i en väggmonterad hängare. Ansluts till 220V-uttag. Brandsäkert keramiskt värmeelement, 750W. Luftflöde maximalt 100 m ³ /timme.
Inställning	Ett temperaturläge, ger måttliga temperaturer, 3p . Ett fläktläge, kan användas med timer 60-120-180 minuter (men vredet stannade mellan markeringarna för 120 och 180), 1p .	Två temperaturlägen, av och på, 4p . Ett fläktläge, timer upp till 180 minuter, 1p .	Tre temperaturlägen, 37 grader för bland annat läderkängor, 45 grader, samt 60 grader för snabbtorkning, 5p . Fem fläktlägen från "tyst" till "tornado", 1p . Timer en till tio timmar, 2p .
Ljudnivå	Påtagligt fläktljud.	Påtagligt fläktljud.	Påtagligt fläktljud. Läge 1 ("Tyst") är något lägre än Adax och Alpenheat.
Torkning	Maximal torkning innebar att två slangar stoppades i varje sko. Då var stöveln torr efter en timme, 12p , och kängan efter två timmar, 11p . Med en slang var stöveln torr efter 2,5 timmar och kängan efter sex timmar. Kängan blev som varmest 29 grader, 3p , och stöveln som varmest 45 grader, 1p (med en slang 22 grader respektive 39 grader).	Maximal torkning innebar att skons skaft trädde över två rör samt att värmen slogs på. Då var stöveln torr efter en timme, 12p , och kängan efter 2,5 timmar, 10p . Med ett rör per sko (men värmen på även här) var stöveln torr efter 1,5 timmar och kängan efter 3,5 timmar. Både känga och stövel blev faktiskt som varmest vid torkning med ett rör per sko, troligen för att de hann stå lite längre tid på torken efter att de redan torkat. Kängan blev som varmest 27 grader, 3p , och stöveln 30 grader, 3p .	Maximal torkning innebar att fläkten sattes på läge fem och värmen på läge 45 grader, samt att två slangar sattes i varje sko. Då var stöveln torr efter en timme, 12p , och kängan efter 1,5 timmar, 11p . Med fläkten i läge tyst och temperaturläge 37 grader var stöveln torr på fyra timmar och kängan på fem timmar. Kängan blev som varmest 26 grader, 3p , och stöveln som varmest 44 grader, 1p . (Vid testet av skonsammare torkning 22 grader respektive 25 grader.)
Omdöme	En effektiv skotork till ett bra pris. Låter relativt högt.	En riktigt effektiv tork som arbetar i ett skonsamt temperaturspann. Vill du slippa väggmontage är detta det vassaste alternativet.	Testvinnare. Mycket effektiv torkning, många inställningsmöjligheter och dessutom finns andra tillbehör att komplettera med. Kan ta två par skor samtidigt.
	33	35	38